

SANGHAJ

Watanabe Ken az utóbbi években tökélyre fejlesztette a „tipikus japán” szerepét a hollywoodi filmekben, ami már önmagában paradoxon, mert az amerikai filmekben elvárta, angolul beszélő japán alaptól felülírja a sztereotípiákat. Színházi, tévés és filmes pályafutásának japán évtizedei után a 2000-es évek közepétől sorra kapta a hollywoodi felkéréseket, hogy játssza el a Japánt, amihez kiváló angol tudása segítette, és hogy a nyugati színházi játszásban is otthonos. Az *utolsó számuráj* címszerepével fészkelte be magát örökre a nyugati filmnézők fejébe, majd az *Egy gésa emlékiratai* romantikus főhőseként, a *Levelek Ivo Dzsimaról* japán hadseregének tábornokaként, legutóbb pedig az *Eredet* álomcsempészeinek ravasz megbízójaként került a nemzetközi vászra. Ugyanakkor nem ő az egyetlen sztereotípikus karakter a filmben. A sanghaji olvasótégelyben a befolyásos kínai

gengszterfőnököt a hongkongi akciófilmek sztárja, **Chow Yun-Fat** alakítja (*Tigris és sárkány*, *Szebb holnap*), a japán származású kínai szépséget **Gong Li** (*Egy gésa emlékiratai*, 2046), míg az amerikai hőst **John Cusack** (*Szerelem a végzetlen*, *A John Malkovich menet*). A történet látszólag tipikus film noir: Paul, az amerikai ügynök nyomozásba kezd, hogy kiderítse, ki ölte meg Sanghajban a legjobb barátját, ám miközben egyre inkább belebonyolódik a helyi viszonyokba és a gyönyörű Anna iránti vonzalmába, a saját élete is veszélybe kerül. Igazán ugyanakkor nem a nyomozás sikere vagy a férfi élete az érdekes, hanem az a történelmi és kulturális viszony, amit a film (leegyszerűsítve és nyugati szemzőgből vizsgálva) felvázol. A negyvenes évek elején járunk, a második világháború idején, mikor a harcok már nemcsak az európai színtéren zajlottak, hanem Japán elfoglalta a körülötte lévő országokat, és már Amerikára is fenyegetést jelentett. A film története a Pearl Harbor-i támadás előtt és idején játszódik, mikor Sanghaj az utolsó pont, ahol még nem dőlt el a japán uralom. A városban a gyarmatosító hatalmak saját városrészeket szakítottak ki maguknak: egymás mellett működik a brit, a francia, az amerikai és a japán negyed, a maradék területeken

pedig ott vannak a kínaiak. Ebben a mini Babilonban a szorosra egymásnak feszülő ellentétek egyszer csak kirobbannak, és míg Paul a barátja gyilkosát kutatja, az egész világon kitör a háború. Hogy teljes legyen a kulturális káosz, a filmet a svéd **Mikael Häfström** (*A rítus*) rendezte az iráni **Hossein Amíni** forgatókönyvéből (*Drive*, *Hófehér és a vadász*), operatőre pedig a francia Benoit Delhomme (*A csikos pizsamás fiú*) volt. A végeredmény egy lendület-hányban szenvedő kémthriller, melynek legérdekesebb pontja, hogy beszél az eddig hanyagolt Sanghaj történelméről, és rávilágít a hollywoodi kulturális olvasótégely árnyoldalaira.

Lovas Anna

ADATLAP

Sanghaj

(kínai-amerikai thriller, 105 perc, 2010)

Eredeti cím: Shanghai

Rendező: Mikael Häfström

Szereplők: John Cusack, Gong Li, Chow Yun-Fat, Watanabe Ken

Forgalmazza: Pro Video Film

HOLTAK VILÁGA:
A JÓSLAT

Zombis történetekből mostanában nincs hiány, az agyabáló élőhalottak lassan annyira elcsépeltek lesznek, mint maguk a vámpírok. Emiatt a Holtak világa sem hozott különösebben lázba, azt hittem csak egy újabb sablonos élőhalottas regény nyel van dolgom, csak ezúttal magyar szerzőtől, szerencsére hatalmasat tévedtem.

Pedig a *Holtak Világa* szemlátomást a szokásos formulát követi. Kítör a zombiapokalipszis, melyet aztán a történet szereplői megpróbálnak túlélni, ám idővel kénytelenek szembesülni vele, hogy megmaradt embertársaikkal sokkal rosszabbak tudnak lenni, mint az agyabáló. Igen, ám a koncepciót, ügyesen sikerült több helyen is megcsavarni. Komoly felüldülés, hogy a történet ezúttal nem valami fiktív amerikai városkában játszódik, hanem itt, Magyarországon, nagyon is valóságos helyszíneken, természetesen magyar szereplőkkel. Ez kapásból sokkal emberközelibbé, és a regény drámai jellegéből adódóan nyomasztóbbá varázsolja a történetet, szinte tapintható a félelem, és az olvasó néha tényleg elgondolkodik, hogy lehet tényleg hasznos lenne egy vészforgatókönyv neki is. Ha nem is pont

zombiinvázió, de mondjuk komolyabb természeti katasztrófa, zavargások, ne adj isten háború esete. A másik nagyon erős pontja a regénynek a realitás. Végig kiemelt fontosságú, már-már dokumentumfilm jellegű, hogy mit hogyan érdemes csinálni katasztrófa esetén. Olyan problémákat is felvet a szerző, amelyek tényleges kihívások vész esetén (víz, élelem, benzin, unalom), valamint olyan alternatív túlélő megoldásokat is bemutat, amiket eddig nem sok másik történetben olvashattunk, láthattunk.

Persze próbák negatívumok is akadnak. Aki nem militaryrajongó, az kevésbé fogja értékelni a fegyverek és járművek aprólékos bemutatását (persze aki meg pont az, az meg nagyon), illetve Szabolcs jellemtorzulása is lehetett volna megalapozottabb. Maga a sztori kicsit lassan indul, viszont hamar roppant izgalmassá válik, pár fejezet után már letehetetlen a könyv. Sajnos a kötet nem túl hosszú, és a szerző jó érzéssel, de roppant gonosz módon, a legizgalmasabb ponton vágta el a sztorit. Szerencsére nem végleg, mivel a *Holtak világa* trilógia lesz, a folytatás már készül, és nagyon várjuk!

Etlinger Edmond

ADATLAP

Holtak világa: A jóslat

(könyv, 2010)

Szerző: Lengyel Dávid, Kuba Richárd

Kiadó: Ad Librum

...lassan indul, viszont hamar roppant izgalmassá válik, pár fejezet után már letehetetlen a könyv.

MEGTALÁLNI JAPÁNT

– HUSZONÖT ÉV MARGÓJÁRA

Nem kizárt, hogy Radnai Tamás neve ismerősen csenghet sokatoknak, hiszen feleségével, Laczkó Zsuzsával meséltek már nekünk Japánba tett látogatásukról a *Levelek Japánból – Paprikás krumpli, evőpálcikával című 1993-ban megjelent könyvükben. Elkészült a folytatás, mely nem szó szerint folytatás, inkább egy számvetés, hiszen az azóta eltelt nagyjából huszonöt évben rengeteg minden megváltozott a világban, így Japánban is.*

Radnai Tamásról érdemes tudnunk, hogy 1973-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetem, Természettudományi Karán szerzett fizikus végzettséget, majd 1977-ben egyetemi doktori címet fizikából. 1983-ban újabb diplomát kap filozófiából az ELTE Bölcsészettudományi Karán. 1990-ben a kémiai tudomány kandidátusa, 2000-től az MTA doktora. Emellett több nyelven beszél (angol, japán, orosz, olasz, német) és az üzleti életben is sikeresnek mondható. Ez mind kiderül a könyvből is, hiszen a személys történeteiben sem tud mindig elszakadni a kutatói, üzleti anekdotáktól, ami persze cseppet sem baj, hiszen tud-

tommal itthon még nem adtak ki könyvet arról, hogy milyen egy (magyar) kutató élete Japánban. Ezek a témák bár jelen vannak a könyvben, senki ne ijedjen meg, mert a fő vonalat mégis a vicces, tanulságos történetek adják a kultúránk találkozása tükrében. A rengeteg téma mellett szó lesz közlekedésről vonaton villámgyorsan, vagy hibrid-del extra udvarias GPS segítségével és metróon esernyőt visszalopva. Az előző kötetben helyet kapó témák is visszaköszönnének, és szembetalálkozhatunk a hatalmas változásokkal. Mi lett a régi lomtalanításból, hozzászoktak-e a rendőrök és a járőrelők a külföldiekhez, és melyek azok a dolgok, amelyek máig nem változtak? Ezekre is választ kapunk jó pár fejezetben. A *Megtalálni Japánt* ugyanis négy fő részre van tagolva, és ezeken belül több fejezetben mesél Radnai a tapasztalatairól. Nagyon sok tippel, trükkel lehetünk gazdagabbak.

Például elárulja nekünk, hogy hogyan kukucskálhatunk be a császári palotába, és hogy mi a teendő, ha orvosi ellátásra van szükségünk. Bizonyos témákkal hosszabban is foglalkozik, egyike ezeknek a japán rendszer-váltás, ami szintén hallatlanul érdekes. Ebben a fejezetben a japán politika működését is összefoglalja – meghökkenítő adatokkal – szintén olvasmányosan. A kiadvány második felében

könyv- és filmelemzések is helyet kaptak, ám ezeket, ha az illető könyveket és filmeket nem olvasta, vagy látta az olvasó, de még szeretné, érdemes kerülni, mert kegyetlenül lelovik a csattanókat. A szerző mentségére legyen szóva, hogy az elemzések tárgyait mind híres művekből válogatta (*Macska vagyok; Hacsikó, A hűség szobra; A 47 rónin története; Norvég erdő*) így csekély az esély rá, hogy a kedves fogyasztó ne ismerje.

A könyv utolsó negyede már a jóval személyesebb történeteket gyűjti össze, amelyekben az író konkrét munkatársairól, barátairól mesél. Vannak ezek között magyar embernek pironkodásra okot adó történetek, és vannak olyanok is, ahol még Radnai is tanácsalannul állt. Hiába tehát a több évtizedes kapcsolat, hiába járt Japánban számtalan alkalommal és élt ott évekig, még így sem sikerült teljesen megfejtenie a japánokat, vagy megtalálni az igazi Japánt.

Összességében egy baráti hangvételben íródott, könnyed témákat feldolgozó igazán szórakoztató könyvről van szó, amelyben mindenki megtalálja a neki tetsző olvasmányt. A régi olvasóknak nosztalgikus, mintegy rég nem látott családtagként tér vissza Radnai Tamás, de az újabb generáci-

MARIJA MOREVNA
ÉS A HALHATATLAN
OROSZ TÜNDERMESÉ
KICSIT MÁSKÉPP

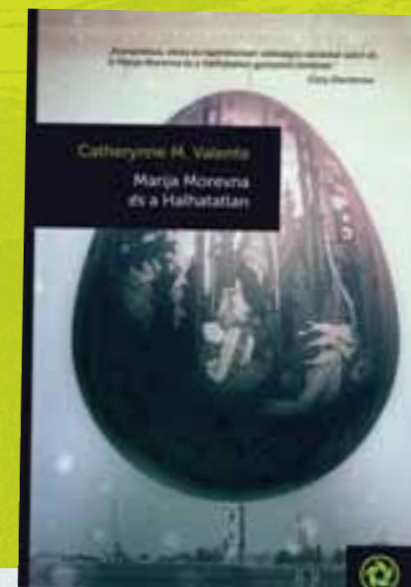
Lányok, felejtsetek el a sok sületlenséget fehér lovas Disney-hercegekről és napfényben csillogó vámpirokról, amivel eddig a fejezeteket tömték Hollywoodban. Ideje felnőni, ezért itt van nektek egy új mese, Oroszországból szeretettel. A szláv mondavilág hősei – Baba Jaga, Bolond Ivánuska, tűzmadarak, lesovikok, ruszalkák és a többiek – elmondanak nektek egy-két dolgot, amit férfi és nő kapcsolatáról tudni érdemes.

Régóta tudjuk, hogy a népmesék többet jelentenek valótlan történeteknél, melyeket felnőttek találnak ki gyerekek szórakoztatására. Elég egy kicsit megkapargatni a felszínt, hogy megtaláljuk a bennük rejlő igazi kincset: az előző generációk gondosan válogatott, kristálytisztára desztillált, évszázadokon át érlelt élettapasztalatát. *Catherynne M. Valente* pedig ebből az esszenciából kevert nekünk egy koktélt, ami jobban üt, mint három Bloody Mary.

Az író nő saját stílusát csak *myth punk* néven emlegeti, ami lényegében arról szól, hogy a régi

mesék válogatott elemeiből egy teljesen új történetet gyúr össze, amiben semmi sem úgy történik, mint ahogy várnánk. Láttunk már hasonlót, de nem ilyen kifinomult stílusban. Valente úgy mesél, mint a nagymamánk, és olyan szépen önti formába a mondatokat, hogy az bármelyik nagy orosz klasszikusnak becsületére válna.

Marija Morevna a történet kezdetén kislány, aki képes látni maga körül a „meztelen világot”, vagyis a mesebeli lényeket. Például azt is, amikor a fán ülő madarak közül az egyik lezuhan a földre, fiatal emberré változik, és bekopogtat, hogy megkérje a

Valente olyan szépen önti formába a mondatokat, hogy az bármelyik nagy orosz klasszikusnak becsületére válna.

nővére kezét. Miután ez háromszor megismétlődik, Marija jogosan gondolja, hogy minden férj egyszer madár volt – ezzel az elmélettel viszont nem arat sikert úttörő társai körében. Merthogy Marija abban a korban él, amikor a kommunizmus eszméi éppen azon igyekeznek, hogy kiszorítsák az emberek fejéből a régi világ babonáit.

Marija viszont nem hiába várakozik, hiszen maga Halhatatlan Koscsej, az Élet cárja jön el érte, hogy magával vigye az országába. A lány végre olyan életet élhet, amilyenre mindig is vágyott – vagy mégsem? Az igazi próbatételek csak ezután kezdődnek.

Péter Nóra

ADATLAP

Marija Morevna és a Halhatatlan

(könyv, 2012)

Író: Catherynne M. Valente

Fordító: Kleinheincz Csilla

Kiadó: Ad Astra